

1. Gwerthusiad Perfformiad Blynyddol yr Arolygaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (AGGCC) 2012/13 – Adroddiad lleol i Wynedd gyhoeddwyd Hydref 2013

Cynigion Gwella yn codi o'r adroddiad –

1. Sicrhau cefnogaeth gorfforaethol i blant sy'n derbyn gofal, yn enwedig ym maes cynllunio addysg.

Cynnydd yn erbyn y cynigion gwella

Derbyniwyd Strategaeth Rhiantu Corfforaethol Cyngor Gwynedd mewn cyfarfod o'r Panel Rhiant Corfforaethol ar 23 Hydref 2017. Mae aelodau'r Panel yn cynnwys Arweinydd y Cyngor, y Prif Weithredwr, Aelod Cabinet Plant a Chefnogi Teuluoedd a'r Cyfarwyddwr Statudol. Cafwyd cytundeb ar ba feysydd penodol fydd yn cael sylw'r panel dros y cyfnod nesaf gydag addysg yn un o'r blaenoriaethau.

Casgliad

Ar sail yr hyn a nodir uchod, gofynnir i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu gytuno fod y cynnig gwella yn cael ei nodi "wedi'i gwblhau", ac na fydd y cynnig yn cael ei drafod gan y Pwyllgor hwn eto.

2. Craffu Da? Cwestiwn Da – Adroddiad Cenedlaethol gan Swyddfa Archwilio Cymru a gyhoeddwyd Mai 2014

Cynigion Gwella yn codi o'r adroddiad –

1. Egluro rôl aelodau gweithredol ac uwch swyddogion wrth gyfannu at y broses craffu.
2. Sicrhau bod aelodau craffu, ac yn benodol cadeiryddion craffu, yn cael hyfforddiant a chymorth er mwyn sicrhau eu bod yn meddu ar yr holl sgiliau sydd eu hangen i gynnal gwaith craffu effeithiol.
3. Datblygu prosesau blaen-raglennu craffu ymhellach er mwyn:
 - Darparu rhesymeg glir dros ddewis pynciau
 - Canolbwyntio mwy ar ganlyniadau
 - Sicrhau y defnyddir y dull craffu mwyaf addas ar gyfer y maes pwnc a'r canlyniad dymunol.
4. Cysoni rhaglenni craffu a threfniadau rheoli perfformiad, hunanwerthuso a gwella'r Cyngor.

5. Sicrhau y caiff effaith craffu ei gwerthuso'n briodol ac y gweithredir arni er mwyn gwella effeithiolrwydd y swyddogaeth; gan gynnwys gwneud gwaith dilynol ar gamau gweithredu arfaethedig ac archwilio canlyniadau.
6. Cynnal hunanwerthusiadau rheolaidd o drefniadau craffu gan ddefnyddio 'canlyniadau a nodweddion trefniadau trosolwg a chraffu effeithiol i lywodraeth leol' a ddatblygwyd gan Rwydwaith Swyddogion Craffu Cymru.

Cynnydd yn erbyn y cynigion gwella

Yn dilyn cyhoeddi'r adroddiad uchod cychwynnwyd ar broses gynhwysfawr o hunanwerthuso ein trefniadau craffu, ac o ddysgu gan eraill. Ffrwyth y gwaith hwn oedd cynnig sawl model o strwythurau craffu newydd i'r Cyngor eu hystyried. Yn ei gyfarfod ar 2 Mawrth 2017 mabwysiadwyd drefniadau craffu diwygiedig fyddai'n dod i rym pan fyddai'n Cyngor newydd yn cael ei ethol fis Mai.

Cynhaliwyd cyfres o gyrsiau hyfforddiant fis Chwefror 2017 ac eto ym mis Medi i aelodau'r holl bwyllgorau craffu (gan gynnwys y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu) ar sgiliau cadeirio a sgiliau cwestiynu ar gyfer craffu effeithiol. Mae 2 gyfarfod o'r Fforwm Craffu wedi eu cynnal ers mabwysiadu'r drefn newydd gyda'r Fforwm Craffu yn ymarfer eu prif rôl o sicrhau craffu a chynnal ymchwiliadau i'r materion cywir ar draws y Cyngor. Rhan o raglen waith flynyddol y Fforwm Craffu fydd cynnal hunan-adolygiad parhaus o'r trefniadau a'r broses o flaenoriaethau materion i'w craffu. Yn 2016/17 cychwynnwyd ar beilot ble mae 2 aelod o'r pwyllgorau craffu yn eistedd i mewn ar gyfarfodydd herio perfformiad mewnol ble mae'r Aelodau Cabinet yn herio perfformiad y gwasanaethau y maent yn gyfrifol amdanynt. Mae'r drefn honno bellach wedi ei ffurfioli ers Mai 2017. Mae hyn wedi cryfhau'r berthynas rhwng y Cabinet a'r Pwyllgorau Craffu ac wedi arwain at adnabod materion i'w cynnwys ar y 'log gwyntyllu craffu' (allai yn eu tro fod yn faterion sy'n cael eu craffu yn swyddogol).

Casgliad

Rydym yn cynnig bod prosesau yn eu lle i ateb pob un o'r argymhellion uchod, ond mae hi'n rhy gynnar i fesur eu heffaith eto. Mae Swyddfa Archwilio Cymru, fel rhan o archwiliad cenedlaethol, yn dod atom fis Tachwedd i geisio asesu llwyddiant a chynnydd craffu yng Ngwynedd.

Ar sail yr hyn a nodir uchod, gofynnir i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu gytuno fod pob cynnig gwella yn cael ei nodi "ar waith".

3. **Gwerthusiad Perfformiad Blynyddol yr Arolygaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (AGGCC) 2013/14** - Adroddiad lleol i Wynedd gyhoeddwyd Hydref 2014

Cynigion Gwella yn codi o'r adroddiad –

1. Mae angen gwella canran yr asesiadau cychwynnol sy'n cael eu cwblhau cyn pen saith diwrnod; yn 2013/14 llwyddodd y Cyngor i gwblhau 67% o asesiadau cychwynnol cyn pen saith diwrnod gwaith, o'i gymharu â chanran gyfartalog o 72% yng Nghymru.
2. Gwelwyd gostyngiad yng nghanran y plant sy'n cael eu hailgyfeirio o 39% yn 2011/12 i 26.6% yn 2013/14; fodd bynnag mae'r ganran hon yn parhau i fod yn uwch na'r ganran gyfartalog yng Nghymru ac mae'n faes y mae angen gwneud gwelliant parhaus ynddo.
3. Nododd yr arolygiad cenedlaethol o LAC yr angen i ddatblygu'r cyfleoedd i blant sy'n derbyn gofal i fanteisio ar wasanaethau iechyd sylfaenol a llety camu ymlaen. Fel rhan o'i gyfrifoldebau rhiantu corfforaethol, dylai'r Cyngor sicrhau bod modd i'r plant y mae'n gofalu amdanynt ddefnyddio gofal iechyd sylfaenol.

Gwelwyd y perfformiad ar gyfer cofrestru gyda Meddyg Teulu cyn pen 10 diwrnod yn gostwng o 92.5% yn 2012/13 i 78.4% yn 2013/14. Er bod canran yr asesiadau iechyd ar gyfer plant sy'n derbyn gofal wedi gwella 15% i 46%, mae'n parhau i fod lawer yn is na'r ganran gyfartalog yng Nghymru, sef 81%.

4. Mae'r Cyngor wedi gostwng nifer y plant y mae'n gofalu amdanynt o 203 yn 2012/13 i 185 yn 2013/14. Mae wedi sicrhau gwelliant sylweddol yn ei berfformiad o ran amseroldeb adolygu cynlluniau gofal plant sy'n derbyn gofal, gyda 94.3% yn cael eu cynnal o fewn amserlenni statudol bellach, o'i gymharu gyda 75.4% yn 2012/13. Fodd bynnag, mae hyn yn parhau i fod yn is na'r ganran gyfartalog yng Nghymru (95.9%).
5. Sicrhau ansawdd - Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant :

Mae gallu'r cyngor i adrodd am y perfformiad mewn ffordd fanwl wedi parhau i wella. Mae'r trefniadau rheoli risg o fewn y gwasanaeth wedi gwella wrth wneud defnydd rheolaidd o gofrestr risg, a'i diweddarau. Nid yw'r cyngor wedi sefydlu system sicrhau ansawdd gorfforaethol. Mae'n bwriadu gwneud hynny yn 2014-15. Nodwyd yr angen i wella trefniadau sicrhau ansawdd gan AGGCC yn ystod adroddiad gwerthuso blynyddol y llynedd. Yn ogystal, mae'n faes i'w wella yn yr arolygiadau cenedlaethol a gynhaliwyd yn ddiweddar ac yn yr adroddiad arolygu mabwysiadu. Mae'r cyngor yn mynd i gyflwyno tîm sicrhau ansawdd a diogelu plant ac oedolion trawsbynciol.

6. Sicrhau ansawdd - Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd:

Mae gallu'r cyngor i adrodd am y perfformiad mewn ffordd fanwl wedi parhau i wella. Mae'r trefniadau rheoli risg o fewn y gwasanaeth wedi gwella wrth wneud defnydd rheolaidd o gofrestr risg, a'i diweddarau. Nid yw'r cyngor wedi sefydlu system sicrhau ansawdd gorfforaethol. Mae'n bwriadu gwneud hynny yn 2014-15. Nodwyd yr angen i wella trefniadau sicrhau ansawdd gan AGGCC yn ystod adroddiad gwerthuso blynyddol y llynedd. Yn ogystal, mae'n faes i'w wella yn yr

arolygiadau cenedlaethol a gynhaliwyd yn ddiweddar ac yn yr adroddiad arolygu mabwysiadu. Mae'r cyngor yn mynd i gyflwyno tîm sicrhau ansawdd a diogelu plant ac oedolion trawsbynciol.

7. Mae'r Cyngor wedi cymryd camau cadarnhaol o ran ei drefniadau rhiantu corfforaethol, ond mae angen datblygu'r rhain ymhellach nawr. Bydd y panel rhiantu corfforaethol yn gweithio gyda phlant sy'n derbyn gofal yn ystod 2014-15 er mwyn darparu amlinelliad i'r camau gweithredu y bydd y cyngor yn eu cymryd er mwyn cynorthwyo plant mewn gofal. Bydd angen i aelodau ddarparu mwy o gymorth er mwyn sicrhau bod y nodau strategol yn cael eu perchen mewn ffordd effeithiol a'u troi yn gamau gweithredu ar draws gwasanaethau'r cyngor a chan asiantaethau partner; gan sicrhau gofal iechyd priodol, mwy o gymorth addysgol a chyflogaeth dros dro yn y cyngor ar gyfer plant sy'n derbyn gofal

Cynnydd yn erbyn y cynigion gwella

Er mwyn ymateb i gynnig gwella 1 uchod, mae'r Adran wedi penodi un swydd Gweithiwr Cymdeithasol yn ychwanegol at y Tîm Derbyn Cyfeiriadau. Bellach mae uwch weithiwr yn cymeradwyo'r asesiadau er mwyn gwella'r perfformiad 7 diwrnod, ac mae adroddiadau rheolaidd yn cael eu cynhyrchu i atgoffa rheolwr o achosion sydd angen eu cau. Ers sefydlu Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant Cymru (2014) a ddaeth yn ofyn statudol yn Ebrill 2016, nid yw'r gofyn/mesur yma yn bodoli ac nid yw asesiadau cychwynnol yn bodoli. Oherwydd hynny, mae'r dangosydd wedi ei dynnu allan o'r 'suite' cenedlaethol.

Mae'r Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd yn monitro'r sefyllfa a ddisgrifir yng nghynnig gwella 2 yn agos er mwyn sicrhau a chynnal y gwelliant parhaus. Mae systemau'r Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd bellach yn gwahaniaethu rhwng cyfeiriadau a hysbysiadau, lle nad oedd hyn yn wir yn y gorffennol. Dilëwyd y mesur perfformiad yma yn ystod 16/17 ac felly nid ydym yn casglu'r data oherwydd blaenoriaethau eraill.

Mae'r Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd yn monitro'r sefyllfa a ddisgrifir yng nghynnig gwella 3 yn agos. Mae trafodaethau yn parhau gyda BIPBC i sicrhau adolygu trefniadau gweithredu asesiadau iechyd yn amserol. Mae datblygiad gwaith yn y maes yma yn cael ei adrodd arno yn rheolaidd i'r Panel Rhiantu Corfforaethol. Rydym yn parhau i drafod gyda'r Bwrdd Iechyd i geisio sicrhau fod gwelliant parhaus yn yr asesiadau iechyd sydd yn cael eu cynnal yn amserol ar gyfer plant mewn gofal. Roedd perfformiad 16/17 yn 68% o'i gymharu a 60% yn 15/16 a 50% yn 14/15. Mae'r gwasanaeth yn parhau i gynnal trafodaethau er mwyn cynyddu'r canran. Mae 86% o blant mewn gofal yn cael eu cofrestru gyda meddyg teulu o fewn 10 diwrnod gwaith, sydd yn gynnydd ar berfformiad hanesyddol.

Mae'r Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd yn monitro'r sefyllfa a ddisgrifir yng nghynnig gwella 4 yn agos. Yr Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd i dderbyn

rhesymau gan y Cydlynnydd Amddiffyn Plant Adolygu Annibynnol ar gyfer pob cynhadledd sy'n hwyr a gweithredu fel bo'n briodol.

Mae cynnydd sylweddol dros gyfnod o flynyddoedd yn y nifer o adolygiadau sydd yn cael eu cynnal - o 459 yn 11/12 i 674 yn ystod 16/17. Mae adnoddau'r uned wedi parhau ar yr un lefel er y cynnydd, ond er hynny mae perfformiad ar amseroldeb adolygiadau statudol yn 91%. Yr ydym yn cadw gwybodaeth am resymau dros rhai adolygiadau yn cael eu cynnal yn hwyr ac y adrodd ar hyn yn y cylch rheoli perfformiad.

Casgliad

Ar sail yr hyn a nodir uchod, gofynnir i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu gytuno fod cynigion gwella 1 a 2 yn cael eu nodi "wedi'i gwblhau", a chynigion gwella 3, 4, 5, 6 a 7 "ar waith".

4. Trefniadau Diogelu Plant Awdurdodau Lleol Cyngor Gwynedd – Adroddiad lleol i Wynedd gan Swyddfa Archwilio Cymru gyhoeddwyd Hydref 2014

Cynigion Gwella yn codi o'r adroddiad –

1. Adolygu'r gofynion o dan Ddeddf Plant 2004 ar gyfer Swyddog Amddiffyn Plant Dynodedig Awdurdodau Lleol er mwyn sicrhau bod y Cyngor yn cydymffurfio'n llawn â'r ddeddfwriaeth

Cynnydd yn erbyn y cynnig gwella

Cyflwynodd yr Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd gynnig i'r Cabinet ar 16 Rhagfyr 2014, a thrafodwyd yr adroddiad gyda'r swyddogion perthnasol i geisio adnabod gweithrediadau posib. Cyflwynwyd y cynnig wedyn i'r Panel Strategol Diogelu Plant ac Oedolion Bregus (29 Medi 2015) er mwyn gweld os oedd angen gweithredu pellach i'r hyn oedd eisoes wedi ei weithredu. Cododd aneglurder o ran yr argymhelliad a chysylltodd yr Adran â Swyddfa Archwilio Cymru er mwyn trafod yn union beth oedd o dan sylw.

Derbyniwyd ymateb Swyddfa Archwilio Cymru i'r ymholiad ar 4 Gorffennaf 2016. Yn unol â'r pryder a godwyd gennym, bu i Swyddfa Archwilio Cymru gydnabod fod eu defnydd o'r dywediad LADO yn anghywir a charmarweiniol gan ei fod yn cyfeirio at Loegr yn hytrach na Chymru. Bu iddynt gydnabod fod defnydd Gwynedd o air 'swyddog dynodedig' mewn adrannau hefyd yn gwneud y canlyniad corfforaethol o 68% yn anodd ei sicrhau ac roedd hyn yn cyd-fynd â bwriad eu hymholiad ynghylch y swyddog LADO. Cadarnhaodd Swyddfa Archwilio Cymru mai eu dymuniad oedd sicrhau fod staff yn gwybod at bwy i fynd o ran adrodd ar gamdriniaeth plant gan fod 32% o'r staff yn awgrymu nad oeddent yn gwybod at bwy i droi ar y pryd.

Wedi i'r Cyngor fuddsoddi adnoddau i mewn i hyrwyddo a hyfforddiant er mwyn rhoi arweiniad i staff ynghylch eu cyfrifoldebau diogelu a chyfeirio, gwelwyd gwelliant mawr yn y sefyllfa. Erbyn 2016, nid oedd SAC angen ymateb gan yr Adran, ond am adael y mater i'w sylw. Mae'r Adran o'r farn fod y gwaith diweddar yn cyd-fynd ac ymholiad gwreiddiol Swyddfa Archwilio Cymru.

Casgliad

Ar sail yr hyn a nodir uchod, gofynnir i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu gytuno fod y cynnig gwella uchod yn cael ei nodi "wedi'i gwblhau".

5. Cyflawni â Llai - yr effaith ar wasanaethau iechyd yr amgylchedd a dinasyddion – Adroddiad Cenedlaethol gan Swyddfa Archwilio Cymru a gyhoeddwyd Hydref 2014

Cynnigion Gwella yn codi o'r adroddiad –

1. Diwygio'r safonau arfer gorau er mwyn:
 - cysoni gwaith ym maes iechyd yr amgylchedd,
 - nodi cyfraniad ehangach iechyd yr amgylchedd at gyflawni blaenoriaethau strategol Llywodraeth Cymru,
 - nodi buddiannau ac effaith gwasanaethau iechyd yr amgylchedd o ran diogelu dinasyddion.

2. Ymgysylltu'n well a thrigolion lleol ynghylch cynlluniau i dorri cyllidebau a newid gwasanaethau drwy:
 - ymgynghori a thrigolion ar newidiadau arfaethedig mewn gwasanaethau a defnyddio'r canfyddiadau i lywio penderfyniadau;
 - amlinellu pa wasanaethau a gaiff eu torri a sut y bydd y toriadau hyn yn effeithio ar drigolion, a
 - nodi cynlluniau i gynyddu taliadau newid safonau gwasanaeth.

3. Gwella effeithlonrwydd a gwerth am arian drwy:
 - Nodi dyletswyddau statudol ac anstatudol gwasanaethau iechyd yr amgylchedd cynghorau
 - Cytuno ar flaenoriaethau iechyd yr amgylchedd ar gyfer y dyfodol a rôl cynghorau wrth gyflawni'r rhain
 - Pennu 'safon dderbyniol o berfformiad' ar gyfer gwasanaethau iechyd yr amgylchedd (uchaf ac isaf) a rhoi cyhoeddusrwydd iddynt ymhlith dinasyddion
 - Gwella effeithlonrwydd a chynnal perfformiad ar y lefel y cytunwyd arni drwy wneud y canlynol
 - Cydweithio a/neu integreiddio ag eraill er mwyn lleihau costau a/neu wella ansawdd

- gosod gwasanaethau ar gontractau allanol lle y gellir eu darparu mewn ffordd fwy cost-effeithiol yn unol â'r safonau y cytunwyd arnynt
 - cyflwyno a/neu gynyddu taliadau a chanolbwyntio ar weithgarwch sy'n cynhyrchu incwm
 - defnyddio grantiau mewn ffordd strategol er mwyn sicrhau'r effaith a'r elw mwyaf
 - lleihau gweithgareddau er mwyn canolbwyntio ar flaenoriaethau statudol a strategol craidd.
4. Gwella gwaith cynllunio strategol drwy:
- nodi, casglu a dadansoddi data ariannol, data ar berfformiad a data ar alw/angen mewn perthynas â gwasanaethau iechyd yr amgylchedd;
 - dadansoddi data a gasglwyd er mwyn llywio a deall y gydberthynas rhwng 'cost: budd: effaith' a defnyddio'r wybodaeth hon fel sail benderfyniadau ar wasanaethau iechyd cynghorau yn y dyfodol;
 - cytuno sut y gellir defnyddio gwybodaeth ddigidol i gynllunio a datblygu gwasanaethau iechyd yr amgylchedd yn y dyfodol.

Cynnydd yn erbyn y cynigion gwella

Er mwyn ymateb i gynnig gwella 1 uchod nodai'r adran eu bod yn anelu i gyrraedd y safonau arfer sylfaenol, ond nad yw hynny'n hawdd oherwydd cyfyngderau cyllidol.

Mae'r Adran Amgylchedd wedi rhannu gwybodaeth i ddinasyddion ac Aelodau etholedig fel rhan o broses Her Gwynedd. Mae adolygiad Unedau'r Gwasanaeth yn mynd ei flaen ac wedi ei gwblhau ar gyfer yr elfen trwyddedu, ond bydd angen cyflawni sawl tasg ar gyfer gweithredu'n dilyn yr adolygiad. Mae'r adolygiad hefyd wedi cynnwys canfod barn trigolion ar y Gwasanaeth, a bydd yr Adolygiad yn un fydd yn cymryd amser i'w weithredu ar draws y Gwasanaeth.

Noda'r adran hefyd fod adolygiad o strwythur y Gwasanaeth wedi cael ei gynnal er mwyn ymateb i effaith ymarferol colli dwy swydd rheng flaen fel rhan o'r toriadau. Mae adolygiad o ffioedd ar gyfer 2017/18 yn weithredol ar hyn o bryd ac mae cyfleoedd pellach wedi eu hadnabod i godi ffioedd am wasanaeth trwy adennill costau ar gyfer cynnig cyngor, gyda'r bwriad i hyn fod yn weithredol yn Ebrill 2018. Fe fydd adolygiad pellach o ffioedd trwyddedu tacsis yn digwydd yn 2018/19.

Mewn perthynas â chynnig 3, mae holl ffioedd perthnasol sydd ynghlwm â'r gwasanaethau a gynigir yn cael eu hadolygu fel bod y gwasanaethau yn symud tuag at adennill costau. Mae opsiynau posib o integreiddio neu gydweithio yn agosach gyda gwasanaethau eraill yn y Cyngor wedi eu hystyried er mwyn darganfod os yw yn bosib cynyddu effeithlonrwydd a lleihau costau ymhellach. I'r perwyl hwnnw mae lleihad wedi bod yn y gweithgareddau hynny nad ydynt yn statudol eisoes. Mae'r polisïau perthnasol yn cael eu hadolygu fel bod yr hyn a ddisgwylir fel gwasanaeth

yn eglur i'r cyhoedd. Mae'r Adran hefyd yn symud tuag at ddarparu mwy o wybodaeth ar lein gan gynyddu'r hyn sy'n bosib drwy hunan wasanaeth.

Mae mesurau perfformiad lleol yr Adran Amgylchedd cael eu hadolygu er mwyn bod yn sicr o'n gallu i fesur galw am y gwasanaethau yn effeithiol, a bod y cyhoedd yn derbyn gwasanaeth safonol ac amserol. Bydd y mesuryddion yn medru cael eu defnyddio i gynllunio os fydd angen adolygu sut mae adnoddau'r unedau gwasanaeth yn cael eu rhannu.

Casgliad

Ar sail yr hyn a nodir uchod, gofynnir i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu gytuno fod cynigion gwella 1,2,3 a 4 yn cael eu nodi "ar waith".

6. Rheoli ymadawiadau cynnar yng ngwahanol gyrff cyhoeddus Cymru - Adroddiad Cenedlaethol gan Swyddfa Archwilio Cymru a gyhoeddwyd Chwefror 2015

Cynigion Gwella yn codi o'r adroddiad –

1. Dylai cyrff cyhoeddus ystyried yn briodol beth yw effaith pob trefniant ar gyfer ymadael yn gynnar o safbwynt cydraddoldeb, yn enwedig os yw corff cyhoeddus yn gweithredu cynllun penodol lle gallai llawer o bobl ymadael.
2. Dylai cyrff cyhoeddus fonitro'r arbedion a ddisgwylir ac a sicrheir yn sgil ymadawiadau cynnar a dylent roi adroddiad arnynt fel rhan o'u trefniadau llywodraethu mewnol. Bydd hyn o gymorth pan wneir cynlluniau i leihau costau yn y dyfodol.

Cynnydd yn erbyn y cynigion gwella

Cyflwynwyd adroddiad i Bwyllgor Craffu Corfforaethol y Cyngor oedd yn cyfeirio at rai elfennau yn ymwneud ag ymddeoliadau cynnar. Nid oes gennym enghreifftiau diweddar ble bo angen derbyn cymeradwyaeth cynghorwyr ar gyfer pecynnau mwy costus. Roedd yr uned archwilio fewnol wedi rhaglennu archwiliad yn y maes hwn ar gyfer 2016/17 ond yn wyneb diffyg adnodd gwnaed penderfyniad nad oedd cynnal archwiliad ar reolaeth yn y maes hwn yn flaenoriaeth.

Mae'r Cyngor yn cadw cofnodion manwl ynghylch penderfyniadau yn ymwneud ag ymadael yn gynnar, gan gynnwys y costau sydd ynghlwm. Mae'r ffaith nad yw'r Uned Archwilio Mewnol yn ystyried hyn yn flaenoriaeth ar gyfer archwilio pellach yn un arwydd bod trefniadau priodol mewn lle.

Casgliad

Ar sail yr hyn a nodir uchod, gofynnir i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu gytuno fod cynnig gwella 1 yn cael ei nodi "wedi'i gwblhau", a chynnig gwella 2 "ar waith".

7. Adroddiad Gwella Blynyddol Swyddfa Archwilio Cymru 2014/15 -

Adroddiad lleol i Wynedd gyhoeddwyd Gorffennaf 2015

Cynigion Gwella yn codi o'r adroddiad –

1. Cymryd rhan lawnach yng Nghynllun Gwastraff ac Adnoddau Llywodraeth Cymru er mwyn dilysu a/neu wella cynlluniau ailgylchu gwastraff a lleihau costau.

Cynnydd yn erbyn y cynigion gwella

Mae'r ymarferiad 'Toolkit Waste and Resources Action Programme (WRAP), un o raglenni Llywodraeth Cymru, wedi ei gwblhau. Mae'r adolygiad 'Kerbside Analysis Tool' wedi ei gwblhau ond mae WRAP hefyd wedi eu comisiynu i wneud gwaith ychwanegol megis adolygu canolfannau ailgylchu a'n gwasanaeth gwastraff masnachol. Gan fod WRAP yn gynllun tymor hir mi fydd y gwaith hwn yn parhau i'r dyfodol.

Casgliad

Ar sail yr hyn a nodir uchod, gofynnir i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu gytuno fod y cynnig gwella uchod yn cael ei nodi "wedi'i gwblhau".

8. Gwerthusiad Perfformiad Blynyddol yr Arolygaeth Gofal a

Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (AGGCC) 2014/15 - Adroddiad lleol i
Wynedd gyhoeddwyd Hydref 2015

Cynigion Gwella yn codi o'r adroddiad –

1. Mae diogelu'n flaenoriaeth i'r cyngor, ac mae wedi rhoi trefniadau corfforaethol ar waith i wella arferion diogelu. Mae angen iddo bellach roi newidiadau ar waith yn ei brosesau diogelu oedolion.
Yn ystod y flwyddyn, cafwyd 178 o atgyfeiriadau oedolion agored i niwed, chwech yn llai nag yn y flwyddyn flaenorol. O'r atgyfeiriadau hyn, cwblhawyd 100% ohonynt gyda'r risg yn cael ei reoli. Cyfrannodd y cyngor at Adolygiad o Arfer Gwasanaethau Oedolion, a nododd fod angen gwelliannau yn arferion amddiffyn oedolion agored i niwed y cyngor. Pan fyddant yn weithredol, bydd y rhain yn cynyddu ymwneud darparwyr gofal ac yn gwneud yr archwiliad a'i ganlyniad yn fwy eglur. Bydd diogelu oedolion yn faes y bydd AGGCC yn cymryd camau dilynol mewn perthynas ag ef yn 2015-2016.

2. Mae'r Cyngor wedi dechrau datblygu strategaeth comisiynu iechyd meddwl, a bydd gwasanaethau iechyd meddwl yn faes y bydd AGGCC yn cymryd camau dilynol mewn perthynas ag ef yn 2015-2016.

3. Cymorth i Ofalwyr –

Fe wnaeth y cyngor asesu neu adolygu anghenion 241 o ofalwyr oedolion yn 2014-2015, sy'n ostyngiad o'r 298 o ofalwyr a gawsant eu hasesu yn ystod y flwyddyn flaenorol. Mae hyn yn destun pryder gan fod nifer y rhai sy'n gofalu am oedolion sy'n derbyn asesiad o'u hanghenion eu hunain wedi codi dros y pedair blynedd diwethaf yng Nghymru, er bod y nifer wedi cwmpo'n barhaus yng Ngwynedd. Nifer y gofalwyr oedolion a gawsant eu hasesu neu eu hail-asesu ar eu hawl eu hunain yn ystod y flwyddyn y darparwyd gwasanaeth ar eu cyfer yn ystod y flwyddyn oedd 132.

4. Amseroldeb cynadleddau amddiffyn plant –

Mae perfformiad y cyngor o ran cynnal cynadleddau amddiffyn plant cychwynnol wedi gwella fymryn, ond mae'n is na'r cyfartaledd yng Nghymru (85% o'i gymharu â 93%). Cafwyd cwmp hefyd ym mherfformiad y cyngor o ran cynnal adolygiadau statudol a chynadleddau adolygu amddiffyn plant. Cyfrannodd colli'r cydlynnydd amddiffyn plant a salwch staff at y cwmp mewn perfformiad yn y meysydd hyn. Mae amseroldeb cynadleddau amddiffyn plant yn dal i fod yn faes sydd angen ei wella. Hefyd, mae angen i'r cyngor gynnal a gwella amseroldeb adolygiadau plant sy'n derbyn gofal, sy'n cael eu rheoli gan yr uned diogelu ac ansawdd ar hyn o bryd.

5. Amseroldeb adolygiadau amddiffyn plant –

Mae perfformiad y cyngor o ran cynnal cynadleddau amddiffyn plant cychwynnol wedi gwella fymryn, ond mae'n is na'r cyfartaledd yng Nghymru (85% o'i gymharu â 93%). Cafwyd cwmp hefyd ym mherfformiad y cyngor o ran cynnal adolygiadau statudol a chynadleddau adolygu amddiffyn plant. Cyfrannodd colli'r cydlynnydd amddiffyn plant a salwch staff at y cwmp mewn perfformiad yn y meysydd hyn. Mae amseroldeb cynadleddau amddiffyn plant yn dal i fod yn faes sydd angen ei wella. Hefyd, mae angen i'r cyngor gynnal a gwella amseroldeb adolygiadau plant sy'n derbyn gofal, sy'n cael eu rheoli gan yr uned diogelu ac ansawdd ar hyn o bryd.

6. Amseroldeb asesiadau iechyd i blant sy'n derbyn gofal –

Dim ond gwelliannau bach a wnaed gan y cyngor o ran canran y plant sy'n derbyn gofal sy'n derbyn asesiad iechyd yn ystod y flwyddyn, ac mae hwn yn dal yn sylweddol is na chyfartaledd Cymru (51% o'i gymharu ag 81%).

Cynnydd yn erbyn y cynigion gwella

Er mwyn ymateb i cynnig 1 uchod, mae Uned Diogelu a Sicrwydd Ansawdd wedi ei sefydlu yn yr Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant er mwyn bod yn gyfrifol am y gwaith o amddiffyn oedolion sy'n agored i niwed. Erbyn hyn mae bron pob swydd wedi ei llenwi a rhaglen waith wedi ei chymeradwyo. Mae yr Adran wedi ail-gyfeirio capasiti i greu dwy swydd dros dro ychwanegol er codi momentwm y gwaith dechreuol a gosod sylfaenol gadarn dros y 2 flynedd nesaf.

Er mwyn ymateb i cynnig 2 uchod, mae gwaith y Gwasanaeth Iechyd Meddwl yn dod o dan gyfrifoldeb y Rheolwr Diogelu a Sicrwydd Ansawdd. Rydym felly yn cymryd y cyfle i gymryd cam yn ôl er mwyn cynllunio trefniadau llywodraethu addas ar gyfer heddiw ac i'r dyfodol. Mae trafodaethau dechreuol cadarnhaol wedi eu cynnal gyda'r Bwrdd Iechyd ac mae'r Adran bellach yn llawer mwy hyderus y gellir sefydlu gwasanaeth effeithiol ar y cyd fydd yn cyfarfod ag anghenion ein trigolion. Os y bydd tystiolaeth yn dangos angen sydd heb ei ddiwallu yna bydd angen ystyried adnoddau ychwanegol i hwyluso a chyflawni'r gwaith.

Er mwyn ymateb i cynnig 3 uchod, rydym yn cydweithio gyda'n partneriaid y trydydd sector ac iechyd gan ddatblygu cynllun gweithredu Strategaeth Partneriaeth Gofalwyr Gwynedd a Môn. Mae'r wybodaeth a ddaeth o'r asesiad anghenion gofalwyr wedi cael ei fewnbynnu i mewn i'r cynllun. Mae'r cynllun Cerdyn Argyfwng Gofalwyr wedi cael ei groesawu gan ofalwyr ym Meirionnydd a'r bwriad yw hyrwyddo ei ddefnydd mewn ardaloedd eraill.

Fel ymateb i cynnig 4 uchod, yn ystod 2016/17 roedd perfformiad yn 88% sydd yn gynnydd o berfformiad blaenorol. Mae'r gwasanaeth yn cadw cofnod manwl o'r rhesymau pam fod rhai cynadleddau yn hwyr ac yn adrodd ar hynny yn y cylch rheoli perfformiad. Y ystod 2016/17 cynhaliwyd 147 o gynadleddau.

Fel ymateb i cynnig 5 uchod, roedd perfformiad yn 2016/17 yn 92% o ran cynnal cynadleddau adolygol amddiffyn plant ar amser. Mae hyn yn welliant ar berfformiad blaenorol ac yn cymharu yn ffafriol gyda chyfartaledd Cymru.

Fel ymateb i cynnig 6 uchod, y Bwrdd Iechyd sydd yn gyfrifol am gynnal asesiadau iechyd ar gyfer plant mewn gofal er mai'r Cyngor sydd yn gyfrifol am y mesur. Mae'r gwasanaeth yn parhau i drafod gyda'r Bwrdd Iechyd i sicrhau fod gwelliant parhaus ac mae peth gwelliant wedi bod, er yn parhau i fod yn is na chyfartaledd Cymru (gweler sylw uchod)

Casgliad

Ar sail yr hyn a nodir uchod, gofynnir i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu gytuno fod pob cynnig gwella uchod yn cael ei nodi "ar waith".

9. **Helpu Pobl i Fyw'n Annibynnol: A yw Cynghorau'n Gwneud Digon? -**

Adroddiad Cenedlaethol gan Swyddfa Archwilio Cymru a gyhoeddwyd Hydref 2015

Cynigion Gwella yn codi o'r adroddiad –

1. Gwella'r gwaith cynllunio strategol a chydgyssylltu gweithgarwch gwasanaethau i bobl hŷn yn well.
2. Gwella'r ymgysylltu â gwybodaeth i bobl hŷn a'r trefniadau ar gyfer lledaenu'r wybodaeth honno.
3. Sicrhau rheolaeth effeithiol ar berfformiad yr ystod o wasanaethau sy'n helpu pobl hŷn i fyw'n annibynnol.

Cynnydd yn erbyn y cynigion gwella

Fel ymateb i gynnig 1 a 3 uchod, mabwysiadwyd 'Cynllun Heneiddio'n Dda Gwynedd' gan y Cabinet ar 17 Ionawr 2017, sy'n cynnwys Cynllun Gweithredu sy'n berthnasol i sawl adran o fewn y Cyngor. Mae'r Cynllun yn cael ei fonitro gan y Rheolydd Llesiant, a bydd yn adrodd yn ôl i'r Cabinet ar y cynnydd. Mae trafodaethau yn parhau wrth i Gyngor Gwynedd lunio Cynllun Busnes newydd yn weithredol o Ebrill 2018 ynglŷn â chynnwys mesur lefel uchel ar y maes llesiant a helpu pobl hŷn i fyw'n annibynnol yn benodol. Y bwriad yw gosod mesur o'r fath o dan bennawd Cymunedau Cynaliadwy a chlymu'r mesur hwn gyda'r Ddeddf Cenedlaethau'r Dyfodol. Mae'r Cyngor, yr Awdurdod Iechyd a'r holl randdeiliad eraill yn eistedd ar y Bwrdd Gwasanaethau Lleol ac wrth iddynt gwblhau eu Hasesiadau Llesiant, rhagwelir gweld yr agenda hon yn uchel yn eu rhaglen waith a byddant yn pennu mesurau priodol i fesur cynnydd ar drws yr holl wasanaethau.

Fel ymateb i gynnig 2 a 3 uchod, y Rheolydd Llesiant yw'r pwynt cyswllt gyda nifer o sefydliadau allanol sy'n cyfrannu at wireddu'r Cynllun megis Age Cymru Gwynedd a Môn, Cymdeithasau Tai, Cymdeithas Alzheimers, Canolfan Datblygu Gwasanaethau Dementia Prifysgol Bangor. Mae Cyngor Pobl Hŷn Gwynedd wedi bod yn ganolog fel corff i ymgysylltu â hwy parthed yr agenda yma a maent wedi chwarae rhan i ddweud beth yw'r blaenoriaethau yr hoffent hwy weld yn y Cynllun.

Casgliad

Ar sail yr hyn a nodir uchod, gofynnir i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu gytuno fod pob cynnig gwella uchod yn cael ei nodi "ar waith".

10. Arolygiad cenedlaethol o ofal a chymorth i bobl sydd ag anableddau dysgu (Arolygiad ar y cyd gan Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau

Cymdeithasol Cymru ac Arolygiaeth Gofal Iechyd) – Adroddiad lleol i Wynedd gyhoeddwyd Mehefin 2016

Cynigion Gwella yn codi o'r adroddiad –

1. Mae angen cynllunio'n strategol gyda chydweithwyr iechyd i ddatblygu dyheadau a chynlluniau hirdymor. Dylid datblygu strategaeth gomisiynu ar y cyd rhwng gwasanaethau iechyd a chymdeithasol yn seiliedig ar ddadansoddiad o anghenion.
2. Dylai'r awdurdod lleol barhau i ddatblygu a gwella ei gyfathrebu â darparwyr gwasanaethau, a'u cynnwys yn y gwaith o lunio datganiad o sefyllfa'r farchnad ac mewn trafodaethau am strategaeth gomisiynu ar y cyd gyda'r sector iechyd.
3. Dylai'r awdurdod lleol adolygu ei drefniadau ar gyfer diogelu oedolion, gan sicrhau bod eglurder o ran swyddogaethau a chyfrifoldebau a threfniadau sicrwydd ansawdd.
4. Dylai'r awdurdod lleol adolygu'r ffordd y mae'n diogelu hawliau pobl lle mae eu rhyddid yn cael ei amddifadu (DoLS) er mwyn sicrhau bod hawliau dynol yn cael eu cefnogi a'u hamddiffyn yn iawn.

Cynnydd yn erbyn y cynigion gwella

Mae'r Cyngor, yr Awdurdod Iechyd a'r holl randdeiliad eraill yn eistedd ar y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ac wrth iddynt gwblhau eu Aseidiadau Llesiant, rhagwelir mai yno y bydd y gwaith o gynllunio'n strategol yn y maes hwn yn digwydd. Rhagwelir y bydd anghenion gofal a chymorth i bobl ag anableddau dysgu yn uchel ar eu rhaglen waith a byddant yn pennu mesurau priodol i fesur cynnydd ar draws yr holl wasanaethau cyhoeddus. Fodd bynnag mae yna elfen o ddryswch ynglŷn a'r cwestiwn p'un ai yn y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus y dylai hynny ddigwydd ynteu yn y Bwrdd Rhanbarthol a sefydlwyd o dan y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles. Mae angen ceisio datrys y dryswch yma er mwyn gallu symud ymlaen.

Y Grŵp Trawsffurfio, o fewn yr Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant, sy'n gyrru'r rhaglen waith o ran y strategaeth gomisiynu i'r dyfodol. Mae'r asesiad anghenion wedi ei lunio ac yn mynd drwy'r camau terfynol wrth gyd-gynhyrchu'r ddogfen gyda'r rhanddeiliad penodol. Y bwriad yw cwblhau'r ddogfen yma fis Tachwedd 2017. Y bwriad wedyn yw cychwyn gosod egwyddorion a chreu strategaeth gomisiynu yn seiliedig ar y dystiolaeth o'r ddogfen yma. Mae pob prosiect Trawsffurfio bellach yn cynnwys darparwyr allweddol, sef y Bwrdd Iechyd a'r teuluoedd/oedolion rydym yn ei gefnogi fel yr angen. Rydym yn cynnal sesiynau ymgysylltu yn rheolaidd.

Mae'r Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant wedi sefydlu Uned Diogelu a Sicrwydd Ansawdd, gydag Uwch Reolwr yn gyfrifol amdani. O'r herwydd, mae ein trefniadau

yn llawer mwy tynn, gydag eglurdeb o ran ble mae cyfrifoldebau yn gorwedd. O fewn yr uned hon y mae'r Cydlynnydd DoLS a'r Asesydd Budd Gorau bellach yn gweithio. Mae un swydd arall i'w llenwi ond fel arall mae'r trefniadau newydd yn weithredol.

Rydym yn cynnig bod y prosesau yn eu lle fydd yn ein harwain yn y pen draw at wireddu'r cynigion gwella. Mae'r maes gwaith hwn hefyd o dan ofal y Pwyllgor Craffu Gofal.

Casgliad

Ar sail yr hyn a nodir uchod, gofynnir i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu gytuno fod pob cynnig gwella yn cael ei nodi "ar waith".

11. Cydnerthedd ariannol awdurdodau lleol yng Nghymru 2015-16 -

Adroddiad Cenedlaethol gan Swyddfa Archwilio Cymru a gyhoeddwyd Awst 2016

Cynigion Gwella yn codi o'r adroddiad –

1. Dylai awdurdodau lleol gryfhau eu trefniadau cynllunio ariannol trwy: ddatblygu cysylltiadau mwy eglur rhwng y Cynllun Ariannol Tymor Canolig a'u blaenoriaethau corfforaethol a'u cynlluniau gwasanaeth; alinio strategaethau allweddol eraill fel cynlluniau rheoli gweithlu ac asedau gyda'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig; datblygu cynlluniau arbedion amlflwydd cynhwysfawr wedi'u costio'n llawn sy'n sail i'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig ac yn cwmpasu cyfnod y Cynllun, nid y gyllideb flynyddol nesaf yn unig; categorio cynigion ar gyfer arbedion fel y gellir monitro'r newid o fathau traddodiadol o arbedion i arbedion gweddnewidiol dros gyfnod y Cynllun Ariannol Tymor Canolig; a sicrhau bod amserlenni ar gyfer cyflawni cynigion penodol ar gyfer arbedion yn realistig a bod atebolrwydd am eu bodloni wedi'i neilltuo'n briodol.
2. Dylai awdurdodau lleol ddatblygu polisiau cynhyrchu incwm a chodi tâl corfforaethol.
3. Dylai awdurdodau lleol sicrhau bod ganddynt strategaeth cronfeydd wrth gefn gynhwysfawr sy'n amlinellu diben penodol cronfeydd wrth gefn defnyddadwy a gasglwyd ac effaith a'r defnydd o'r rhain yn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig.
4. Dylai awdurdodau lleol ddatblygu Dangosyddion Perfformiad Allweddol i fonitro'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig.
5. Dylai awdurdodau lleol sicrhau bod cynlluniau arbedion yn ddigon manwl i sicrhau bod aelodau'n eglur am yr hyn y bwriedir i'r cynlluniau ei ddarparu ac y gellir craffu'n briodol ar ddarpariaeth y cynlluniau hynny trwy gydol y flwyddyn.

6. Dylai awdurdodau lleol sicrhau bod capasiti a gallu corfforaethol ar lefel sy'n gallu cefnogi darpariaeth cynlluniau arbedion yn effeithiol yn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig ar y cyflymder gofynnol.

Cynnydd yn erbyn y cynigion gwella

Fel ymateb i gynnig 1 uchod, cyflwynwyd adroddiadau i gyfarfod o'r Cyngor ar 2 Mawrth 2017, ac mae'r adroddiad a chofnod o'r penderfyniad, sef eitem 11 ar yr agenda, i'w weld [yma](#). Mae eitem 7 ar agenda cyfarfod y Cabinet ar 18 Gorffennaf 2017 hefyd yn berthnasol, ac mae'r cyswllt i'r adroddiad a'r cofnod [yma](#).

Fel ymateb i gynnig 2 uchod, cyflwynwyd adroddiad i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 13 Gorffennaf 2017, ac mae'r adroddiad a chofnod o'r penderfyniad, sef eitem 8 ar yr agenda, i'w weld [yma](#).

Fel ymateb i gynnig 3 uchod, cyflwynwyd adroddiad i'r Pwyllgor Archwilio ar 15 Mehefin 2015, ac mae'r adroddiad a chofnod o'r penderfyniad, sef eitem 13 ar yr agenda, i'w weld [yma](#).

Fel ymateb i gynnig 4 uchod, mae dangosyddion perfformiad i'w gweld yn adroddiadau perfformiad yr Aelod Cabinet Cyllid sy'n cael eu cyflwyno'n rheolaidd i gyfarfodydd y Cabinet.

Fel ymateb i gynnigion 5 a 6 uchod, rydym fel Cyngor yn ymateb i adroddiad mwy diweddar gan Swyddfa Archwilio Cymru *Cynllunio Arbedion – Cyngor Gwynedd* gyhoeddwyd fis Mawrth 2017. Mae manylion pellach am ein hymateb i'w weld o dan bennawd 20 isod, ond mae'r gwaith i wireddu'r cynnig cychwynnol uchod wedi ei gwblhau.

Casgliad

Ar sail yr hyn a nodir uchod, gofynnir i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu gytuno fod cynigion gwella 1, 3, 4, 5 a 6 yn cael eu nodi "wedi'i gwblhau", a chynnig gwella 2 "ar waith".

12. Rheoli asedau [Tir ac Adeiladau] – Adroddiad lleol i Wynedd gyhoeddwy Hydref 2016

Cynigion Gwella yn codi o'r adroddiad –

1. Dylai'r Cyngor arwain y blaen drwy ailagor trafodaethau â phartneriaid lleol a rhanbarthol ynghylch datblygu dull systematig o gynllunio asedau ar y cyd, gan gynnwys cyfleoedd i: gytuno ar systemau rheoli perfformiad ar y cyd, a'u defnyddio; sefydlu cyrff darparu gwasanaethau eiddo ar y cyd; sefydlu cyrff dal eiddo ar y cyd.

Cynnydd yn erbyn y cynigion gwella

Yn dilyn derbyn yr argymhelliad yma bu i'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus (Gwynedd a Môn) sefydlu ffrwd gwaith Asedau Eiddo a gofyn i'r Gwasanaeth Tân arwain ar y gwaith. Mae'r gwaith hwnnw wedi bod yn mynd rhagddo ac mae'r Cyngor wrth gwrs yn cyfrannu. Nid oes cynnydd mawr na chasgliadau clir o'r gwaith hyd yma.

Casgliad

Ar sail yr hyn a nodir uchod, gofynnir i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu gytuno fod y cynnig gwella uchod yn cael ei nodi fel un "ar waith".

13. **Adolygiad Technoleg Gwybodaeth** - Adroddiad lleol i Wynedd gyhoeddwyd Hydref 2016

Cynigion Gwella yn codi o'r adroddiad –

- 1 Adolygu cylch gorchwyl ac aelodaeth y Grŵp Llywodraethu TG i sicrhau ei fod yn effeithiol o ran cytuno ar flaenoriaethau a gwneud argymhellion i'r uwch-reolwyr a'r Aelodau. Yn ogystal, mae angen i'r grŵp sicrhau cysondeb o ran: y model blaenoriaethu prosiectau TG; paratoi achosion busnes ar gyfer pob prosiect TG; adolygu pob prosiect TG ar ôl ei roi ar waith; defnyddio'r dull rheoli prosiectau a fabwysiadwyd gan y Cyngor ar gyfer pob prosiect TG mawr.
2. Codi proffil y Grŵp Llywodraethu TG i sicrhau ei fod yn cwrdd yn rheolaidd a'i fod yn cyhoeddi ei agendâu, ei gofnodion a'i gamau gweithredu / argymhellion.
3. Sicrhau bod ymwybyddiaeth o'r Strategaeth TG newydd yn cynyddu ar draws y Cyngor.
4. Gwella perchnogaeth a chyfrifoldeb dros y Strategaeth TG ar draws y Gwasanaeth TGCh drwy sicrhau bod cysylltiadau clir rhwng cynlluniau gwasanaeth ac arfarniadau unigol a'r strategaeth.
5. Darparu diweddariadau rheolaidd am hynt y Strategaeth TG i'r uwch-reolwyr a'r Aelodau.
6. Llunio Cynllun Gwasanaeth TGCh cynhwysfawr sy'n cydweddu â'r Strategaeth TG newydd.

Cynnydd yn erbyn y cynigion gwella

Dros y flwyddyn ddiwethaf mae cylch gorchwyl ac aelodaeth y Grŵp Llywodraethu TG wedi ei adolygu. Mae rhaglen waith wedi ei chytuno ac mae'r ymateb i'r cynigion

ar waith. Mae hi'n broses gynyddol i godi proffil y grŵp drwy'r Cabinet a'r Uned Rheoli Rhaglen ond mae'r trefniadau ar gyfer y dasg yn eu lle.

Mae'r Rheolwyr Cyfri TG yn codi ymwybyddiaeth o'r Strategaeth yng nghyfarfodydd rheoli adrannol ar draws y Cyngor, ac yn bwydo ymateb yn ôl i'r tîm TG (cynnig 3 uchod).

Mae darparu diweddariadau rheolaidd ar y Strategaeth yn broses gynyddol drwy gyfarfodydd mesur perfformiad ac adroddiad perfformiad yr Aelod Cabinet. Mae diweddariad ar eitemau unigol yn cael ei rhannu yn y Grŵp Uwch Reolwyr

Mae'r drefn o gynhyrchu a diweddaru rhaglenni gwaith ar gyfer y gwasanaeth TGCh wedi ei gyflwyno yn yr uned ddatblygu, ac rydym yn adrodd arno yng nghyfarfodydd rheoli perfformiad.

Casgliad

Ar sail yr hyn a nodir uchod, gofynnir i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu gytuno fod cynnig gwella 2 yn cael ei nodi "wedi'i gwblhau", a chynigion 1, 3, 4, 5 a 6 fel "ar waith".

14. Diogelwch Cymunedol yng Nghymru - Adroddiad Cenedlaethol gan Swyddfa Archwilio Cymru a gyhoeddwyd Hydref 2016

Cynigion Gwella yn codi o'r adroddiad –

1. Gwella cynlluniau strategol er mwyn cydgysylltu gweithgarwch diogelwch cymunedol yn well, trwy sefydlu strategaeth genedlaethol a gefnogir gan gynlluniau rhanbarthol a lleol sy'n canolbwyntio ar gyflawni'r blaenoriaethau diogelwch cymunedol a gytunwyd yn genedlaethol yn lle'r fframwaith cynllunio cyfredol.
2. Gwella gwaith strategol â phartneriaid drwy fynd ati'n ffurfiol i greu byrddau diogelwch cymunedol effeithiol yn lle'r strwythurau diogelwch cymunedol cyfredol, sy'n ffurfioli ac yn uno gwaith Llywodraeth Cymru, yr heddlu, yr awdurdodau lleol, y byrddau iechyd, yr awdurdodau tân ac achub, WACSO a rhanddeiliaid allweddol eraill.
3. Sicrhau bod perfformiad diogelwch cymunedol yn cael ei reoli'n effeithiol trwy: osod mesurau priodol ar bob lefel er mwyn galluogi aelodau, swyddogion a'r cyhoedd i feirniadu'r cynnydd o ran cyflawni camau gweithredu ar gyfer gwasanaethau diogelwch cymunedol; sicrhau bod yr wybodaeth am berfformiad yn cynnwys gwaith yr holl asiantaethau perthnasol; sefydlu mesurau i feirniadu'r mewnbynnau, yr allbynnau a'r effaith er mwyn gallu deall effaith penderfyniadau buddsoddi a chefnogi'r gwaith craffu a throsolwg.

- 4 Adolygu'r systemau ar gyfer rheoli risgiau diogelwch cymunedol a chyflwyno trefniadau monitro ac adolygu sy'n canolbwyntio ar sicrhau'r cyhoedd bod yr arian a gaiff ei wario ar ddiogelwch cymunedol yn cyflawni canlyniadau gwell i bobl yng Nghymru.
- 5 Gwella'r gwaith o ymgysylltu a chyfathrebu â dinasyddion trwy'r byrddau gwasanaethau cyhoeddus wrth: ddatblygu cynlluniau a blaenoriaethau ar gyfer diogelwch cymunedol; cytuno ar flaenoriaethau ar gyfer gweithredu; ac adrodd ar berfformiad a gwerthuso'r effaith.

Cynnydd yn erbyn y cynigion gwella

Rydym yn aros am arweiniad pellach gan Lywodraeth Cymru a'r Swyddfa Gartref parthed strategaeth genedlaethol. Yn y cyfamser, mae cynllun rhanbarthol a lleol mewn lle.

I ateb cynnig 2 uchod, mae'r Bwrdd Rhanbarthol mewn lle. Mae'r Partneriaethau statudol lleol mewn lle ond allwn ni ddim symud yn ein blaenau hyd nes y cawn arweiniad pellach gan Lywodraeth Cymru a'r Swyddfa Gartref, a than y daw canlyniadau'r adolygiad sydd wedi ei gomisiynu gan Lywodraeth Cymru.

Er mwyn sicrhau rheoli perfformiad effeithiol (3 uchod), mae Cynllun Rhanbarthol yn ei le gyda mesurau perthnasol, ond mae'r gwaith hwn eto'n ddibynnol ar ganlyniadau adolygiad Llywodraeth Cymru.

Mae Aseiad Risg (4 uchod) sy'n berthnasol i Fôn wedi ei gyflwyno i'r Bartneriaeth ar 18 Hydref, a bydd yn ei dro yn cael ei basio ymlaen at Gyngor Sir Ynys Môn.

Mae'r ymgynghoriad cyhoeddus wedi ei gynnal (5 uchod), gyda'r 'dyddiad cau' ar 27 Hydref. Rydym yn aros am ddadansoddiad o'r canlyniadau, ac unwaith y dânt byddwn wedyn yn cynllunio ar gyfer ymgorffori unrhyw wersi fydd i'w dysgu erbyn 2018/19.

Casgliad

Ar sail yr hyn a nodir uchod, gofynnir i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu gytuno fod cynnig gwella 4 yn cael ei nodi "wedi'i gwblhau", a chynigion 1, 2, 3 a 5 fel "ar waith".

15. **Strategaeth Pobl** - Adroddiad lleol i Wynedd gyhoeddwyd Tachwedd 2016

Cynigion Gwella yn codi o'r adroddiad –

- 1 Sicrhau perchnogaeth lawn gan yr Aelodau drwy iddynt graffu ar y Strategaeth Pobl a'i chymeradwyo'n ffurfiol.
2. Diweddarau'r holl bolisiau rheoli pobl a'r canllaw i reolwyr i adlewyrchu'r Strategaeth Pobl newydd.
3. Rhoi cynllun gweithlu corfforaethol cynhwysfawr ar waith.
4. Cyflwyno'r broses gwerthuso newydd i'r holl staff.

Cynnydd yn erbyn y cynigion gwella

Mabwysiadwyd y "Cynllun Pobl" yn ffurfiol gan y Cabinet ar 1 Tachwedd, 2016. Adroddir ar gynnydd y ffrydiau gwaith sydd wedi'u blaenoriaethu o fewn y Cynllun i gyfarfodydd herio perfformiad yr Aelod Cabinet (ple bo dau aelod o'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn bresennol).

Yn dilyn mabwysiadu'r Cynllun sefydlwyd Grwp Prosiect dan arweiniad Rheolwr y Gwasanaeth Ymgynghorol Adnoddau Dynol er mwyn adolygu cynnwys pob elfen o'r amodau gwaith lleol presennol. Mae un o'r Ymgynghorwyr Adnoddau Dynol yn gweithredu fel Rheolwr Prosiect gyda'r Uwch Reolwr a'r Pennaeth Adran yn gweithredu fel Uwch-Ddefnyddwyr.

Mae'r Rheolwr Gwasanaeth Ymgynghorol Adnoddau Dynol yn arwain ar gyflwyno trefniadau cynllunio'r gweithlu cynhwysfawr i'r Cyngor. Ochr yn ochr â hyn mae'r Tîm Ymchwil a Dadansoddeg yn cydweithio'n agos ar gyfer darparu gwybodaeth allweddol am natur y gweithlu presennol.

Cyflwynwyd drefniadau gwerthuso amgen i staff (ar sail gwerthuso parhaus yn hytrach na digwyddiad blynyddol) ar draws y Cyngor. Ar hyn o bryd mae adolygiad yn cael ei gynnal er mwyn adnabod y cynnydd a wnaed, a byddwn yn ymgorffori unrhyw newidiadau sydd eu hangen.

Casgliad

Ar sail yr hyn a nodir uchod, gofynnir i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu gytuno fod y 4 cynnig gwella yn cael eu nodi fel rhai "ar waith".

16. Trefniadau awdurdodau lleol i godi tâl am wasanaethau a chynhyrchu incwm - Adroddiad Cenedlaethol gan Swyddfa Archwilio Cymru a gyhoeddwyd Tachwedd 2016

Cynigion Gwella yn codi o'r adroddiad –

1. Datblygu fframweithiau strategol ar gyfer cyflwyno ac adolygu taliadau, gan greu cysylltiad cadarn rhyngddynt a'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig a'r Cynllun Corfforaethol.
2. Adolygu'r costau fesul uned a chyfanswm y gost o ddarparu gwasanaethau dewisol er mwyn nodi unrhyw ddiffygion yn glir a, lle bo angen, gosod targedau i wella'r sefyllfa weithredu gyfredol.
3. Defnyddio'r rhestr wirio asesu effaith bob tro wrth ystyried newid taliadau.
4. Canfod cyfleoedd i gaffael cwmnïau o'r sector preifat i gasglu taliadau, er mwyn gwella effeithlonrwydd a darbodusrwydd wrth gasglu incwm.
5. Gwella'r trefniadau ar gyfer rheoli perfformiad, llywodraethu ac atebolrwydd drwy: adrodd unrhyw newidiadau i daliadau i'r pwyllgor(au) craffu; gwella gwaith monitro er mwyn cael dealltwriaeth well o effaith newidiadau i ffioedd a thaliadau ar gais, a chyflawniad amcanion; meincnodi a chymharu perfformiad ag eraill yn fwy trwyadl; a darparu gwybodaeth fwy cynhwysfawr i aelodau etholedig fel bo modd gwneud penderfyniadau cadarn.
6. Gwella'r trefniadau ar gyfer rhagfynegi incwm o daliadau drwy gynllunio senarios a dadansoddiadau sensitifrwydd.

Cynnydd yn erbyn y cynigion gwella

Wrth edrych ar gynigion 1, 2 a 6 uchod rydym o'r farn mai materion cenedlaethol ydynt, ac mai ar lefel genedlaethol y mae angen y drafodaeth os am newid y trefniadau presennol. Wedi dweud hynny, mae trefniadau yn eu lle eisoes o fewn Cyngor Gwynedd sy'n ateb y gofynion hyn.

Mae gwaith yn mynd rhagddo ar gynigion 3, 4 a 5 ond mae ein hymateb yn amrywio yn ôl yr amgylchiadau. Byddwn yn defnyddio Asesiadau Effaith pan fydd newid o sylwedd mewn taliadau (3), tra ar yr un pryd yn ystyried yr holl opsiynau wrth ystyried ai cwmnïau o'r sector preifat fyddai fwyaf effeithiol wrth gasglu incwm (4).

Mae trefniadau rheoli perfformiad (5) eisoes wedi newid o fewn y Cyngor, ac mae 2 aelod o bwyllgorau craffu yn eistedd i mewn ar gyfarfod herio perfformiad yr Aelodau Cabinet. Yn y pen draw y pwyllgorau craffu sy'n rheoli'r rhaglen graffu, ac mae rôl i'r pwyllgor hwn wneud hynny o fewn y maes cyllid.

Casgliad

Ar sail yr hyn a nodir uchod, gofynnir i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu gytuno fod cynigion gwella 1, 2 a 6 yn cael eu nodi "wedi'i gwblhau", a chynigion 3, 4, 5 fel rhai "ar waith".

17. Rheoli Risg - Asesiad sy'n seiliedig ar risg o drefniadau corfforaethol y Cyngor - Adroddiad lleol i Wynedd gyhoeddwyd Ionawr 2017

Cynigion Gwella yn codi o'r adroddiad –

- 1 Byddai trefniadau rheoli risg y Cyngor yn elwa o: ddatblygu dogfen tracio neu gynhoi risgiau fel rhan o'i Gofrestr Risg Gorfforaethol; cyflwyno mwy o gysondeb o ran pennu a rheoli risgiau mewn papurau ac adroddiadau a gyflwynir i'r Aelodau; rhoi sylw amlycach i'r cysyniad o 'barodrwydd i wynebu risg' yn ei waith rheoli risg; cyflwyno Strategaeth Risg a Llawlyfr Gweithrediadau i gyd-fynd â threfniadau diwygiedig y Cyngor; hyfforddi'r swyddogion a'r Aelodau ynghylch rheoli risg fel rhan o fenter ehangach i godi ymwybyddiaeth.

Cynnydd yn erbyn y cynigion gwella

Adroddwyd i'r Pwyllgor Archwilio ar 9 Chwefror 2017:

- Bydd y Grŵp Llywodraethu yn adolygu ein trefniadau;
- Esblygu diwylliant rheoli risg fel nad ydyw'n "ymarferiad ticio bocs";
- Adolygu'r hyfforddiant i swyddogion.

Casgliad

Ar sail yr hyn a nodir uchod, gofynnir i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu gytuno fod y cynnig gwella yn cael ei nodi fel un "ar waith".

18. Llywodraethu da wrth benderfynu ar newidiadau i wasanaethau – Adroddiad lleol i Wynedd gyhoeddwyd Mawrth 2017

Cynigion Gwella yn codi o'r adroddiad –

1. Rhoi cyfle i'r pwyllgorau craffu adolygu a herio achosion busnes newidiadau i wasanaethau mewn ffordd amserol cyn bod y Cabinet yn penderfynu'n derfynol.

Cynnydd yn erbyn y cynigion gwella

Ers i'r model craffu newydd gael ei fabwysiadu mis Mai 2017, mae'r pwyslais ar hyrwyddo blaen-graffu'r newidiadau arfaethedig i wasanaethau/polisiau a.y.b. Gwelwyd enghreifftiau da o hyn eisoes e.e. newidiadau i'r Gwasanaeth Hamdden.

Casgliad

Ar sail yr hyn a nodir uchod, gofynnir i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu gytuno fod y cynnig gwella yn cael ei nodi fel un "ar waith".

19. Cynllunio Arbedion - Adroddiad lleol i Wynedd gyhoeddwyd Mawrth 2017

Cynigion Gwella yn codi o'r adroddiad –

1. Cryfhau'r trefniadau cynllunio ariannol drwy sicrhau bod yr amserlenni cyflawni a geir mewn achosion busnes yn gadarn
2. Cryfhau'r trefniadau cynllunio ariannol drwy sefydlu dull mwy corfforaethol o bennu cyfleoedd incwm

Cynnydd yn erbyn y cynigion gwella

Bwriedir gwneud pob ymdrech i sicrhau bod amserlenni cyflawni mewn achosion busnes yn gadarn. Bydd hyn yn fwy ymarferol gyda thoriadau, ond bydd cynlluniau arbedion effeithlonrwydd sylweddol yn mynd yn gynyddol heriol a'r amserlen yn amodol ar sawl ffactor cymhleth (e.e. prosiect Hamdden).

Mae'r Prif Weithredwr eisoes wedi ymgynghori yn anffurfiol gyda'r Cabinet a byddwn yn trin / ystyried y ffrydiau incwm allweddol yn gorfforaethol wrth adnabod arbedion newydd erbyn 2018/19 a 2019/20.

Casgliad

Ar sail yr hyn a nodir uchod, gofynnir i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu gytuno fod y ddau gynnig gwella yn cael eu nodi fel rhai "ar waith".